20e jaargang
nummer 4
juli 2025

Samengevat

Tweemaandelijks cluborgaan van Schaakcombinatie HTV

Titelpagina: Jesper Kool (r.) wint open rapid; rapidcycluswinnaar Philip Westerduin zit rechts achter hem (foto: Ton Bodaan)

Inhoud

3 Colofon
5 Van de redactie / André Wagner
6 Van de voorzitter / Bart Verbaan
7 Ratinglijst juli
8 Haagse rapidcyclus (3)
10 Beter schaken / *Bart Verbaan*
11 Het is maar een spelletje / *Wouter Noordkamp*
14 Oplossingen Beter schaken
15 Gelezen: Tien redenen waarom uw autistische kind nu moet leren schaken
24 Zomeragenda

Samengevat is het clubblad van Schaakcombinatie HTV
Verschijnt 6x per jaar
Redactie: André Wagner

20e jaargang nummer 4 - juli 2025

Kopijdatum volgende clubblad: 20 augustus (verschijnt eind augustus)
Kopij tijdig inleveren bij: André Wagner (amwagner@freedom.nl)

Colofon

Schaakcombinatie HTV, opgericht 29 juni 2006

Ereleden

André Wagner	sedert 13 september 2018

Leden van verdienste

Rik Pronk	sedert 18 juni 2009
Ben Spierings	sedert 13 september 2018
Ton Bodaan	sedert 13 september 2018
Sander Pauw	sedert 10 september 2020
Rob Dijkstra	sedert 8 september 2022
Meile Tamminga	sedert 7 september 2023

Bestuur

Voorzitter Bart Verbaan	voorzitter@schaakcombinatiehtv.nl	06-83995480
Secretaris Martijn Hofstee	secretaris@schaakcombinatiehtv.nl	06-83359334
Penningmeester Gert-Jan Willighagen	penningmeester@schaakcombinatiehtv.nl	06-57231990
Wedstrijdleider intern Rik Pronk	wl-intern@schaakcombinatiehtv.nl	06-24657780
Jeugdleider Meile Tamminga	jeugdleider@schaakcombinatiehtv.nl	070-3685767
Wedstrijdleider extern Ben Spierings	wl-extern@schaakcombinatiehtv.nl	06-24226435

Commissarissen

Webmasters Eric Alvares	efsalvares@hotmail.com	06-41330092
André Wagner	amwagner@freedom.nl	070-3825072
Materiaalbeheerder Rik Pronk		06-24657780

Commissies

Commissie van Beroep	Hans Segers (†), André Wagner, Thijs Michels
Jeugdcommissie	Meile Tamminga (vz), Olav van Leeuwen, Ton Bodaan, Rik Pronk, Benjamin Boers, Robin van Leeuwen, Thomas Alvares
(Overige) jeugdbegeleiders	Nao Okita
Interne wedstrijdcommissie	Rik Pronk (vz), Hans Segers (†), André Wagner
Externe wedstrijdcommissie	Ben Spierings (vz), Rik Pronk, Piet Sikkes, Karl Baak, Wouter Noordkamp, Meile Tamminga, Ronald Herben
Commissie PR & Sponsoring	Meile Tamminga, Bart Verbaan, Ben Spierings
Kascommissie	Olav van Leeuwen, Piet Sikkes, Ivo Grondman (res.)
Commissaris bar	Aad van der Sluijs
Vertrouwenspersoon	Margreet Louissen (vertrouwenspersoon@schaakcombinatiehtv.nl)

Speellokaal:	Bosbeskapel, Bosbesstraat 5, 2564 PA te Den Haag, 070-3689796	
Speelavond:	Donderdag	
Speeltijden:	Jeugd tot en met stap 2:	18:30 tot 19.30 uur;
	Jeugd stap 3 en hoger:	18:30 tot 19:45 uur;
	Senioren:	vanaf 19:45 uur
Contributie:	senioren: € 117,50 per jaar; jeugd: € 107,50 per jaar; dubbelleden: € 75 per jaar. Korting voor gezinsleden: € 15 voor eerste gezinslid, € 30 voor tweede, etc.	
IBAN	NL48 RBRB 0778023656 t.n.v. Schaakcombinatie HTV	
Internet	https://www.schaakcombinatiehtv.nl	

20 minuten

André Wagner

Ooit was de bedenktijd voor een rapidpartij 20 minuten per persoon en goed beschouwd is het gemiddeld bezien nog steeds de tijd die een schaker krijgt om een 15+5 partij te spelen. Op een merkwaardige manier kreeg die 20 minuten een rol op een mooie, maar winderige, zondag in juni.

Die dag werd het jaarlijkse meisjestoernooi van de Chessqueens weer gehouden op het Kagereiland. Voor ouders, trainers en sponsors wordt er dan in de middag een snelschaaktoernooi georganiseerd en naast aandacht voor het hoofdtoernooi en een praatje maken met deze en gene doe ik graag mee. Zo ook op die bewuste dag.

Kent u de film C*lockwise*? John Cleese speelt een schoolhoofd die alles altijd strak volgens schema doet, totdat hij op een dag naar een congres moet en de trein mist. Zijn hele dag verandert vervolgens in een totale puinhoop. Ik maakte het die dag ook mee, al was het eerder grappig dan dramatisch. Zo'n dag beleven is het eenzoudig.

Begin met weer in slaap sukkelen en daardoor te laat opstaan. Realiseer je dan dat de fietsrit naar de Kaag te lang gaat duren om nog op tijd te zijn. Vind de oplossing door de fiets mee te nemen in de sprinter naar Sassenheim en dan de laatste paar kilometers fietsend te doen. Arriveer daardoor ongeveer 10 minuten voor aanvang van het toernooitje en dus op tijd.

Alles ging goed ... totdat de trein station De Vink verliet. Er verscheen op het informatiescherm in de trein de melding dat er niet verder zou worden gereden dan Leiden Centraal. Dan toch maar vanaf Leiden fietsen. Station Sassenheim werd gepasseerd met een vertraging van ... 20 minuten. En zo kwam ik precies die tijd te laat aan op het eilandje, maar gelukkig kon ik toch spelen, al was het met een reglementaire nul in de eerste ronde.

Ik zou na afloop bij mijn schoonzus in Leiden langsgaan en ik had een geschatte aankomsttijd aangegeven. In Kaag Dorp was het echter eerder afgelopen dan gedacht en ik hoefde me niet te haasten. Wel even een berichtje gestuurd dat ik wat eerder zou zijn. Daarna op de fiets rustig naar de veerpont gereden en kon maar net langs een dubbele rij auto's. Bij de slagboom trof ik mensen die veel eerder vertrokken waren, want de pont ging niet. Lastig op een eiland. De monteur zou pas over drie kwartier komen. Dat viel uiteindelijk mee en hij kwam met het andere vaartuig. Een paar luiken werden geopend om iets na te kijken, maar nee, het ding moest met de hand worden weggestuurd en zo geschiedde.

Intussen waren een paar mensen aan komen lopen om te melden dat er een file vanaf het hotel stond en eerst alle auto's van het eiland af moesten voor er nieuwe over konden. Als fietser mocht ik met de eersten mee en daarna volgde een lekkere rit tegen windkracht 5 in naar Leiden waar ik precies 20 minuten ta laat aankwam.

Je maakt zo nog eens iets mee als schaker. Oh ja, voor ik het vergeet, ik scoorde 3 uit 6 (inclusief reglementaire nul).

Prettige vakantie allemaal en zorg altijd voor een plan B als het even kan.

Van de voorzitter

Bart Verbaan

Lopend door de Bosbeskapel op weg naar het begin van de zesde ronde van ons Open Toernooi viel mij deze sticker op een bord van de kerk op (zie onderstaande foto). Het schoot mij direct te binnen: zonder te mogen openen, stelt een schaakpartij bijzonder weinig voor ...

Na dit wat flauwe begin van dit stukje (maar dat zijn de meesten wel gewend van me), nog wat serieuzere kost.

Het seizoen spoedt zich, evenals het Open Toernooi ten einde. Op het moment van schrijven is er nog 1 ronde te spelen en is er nog veel spanning. Niet alleen om de eerste plaats, maar ook om de vele prijzen (per ratingcategorie zijn er vier prijzen, terwijl de deelnemers in vier categorieën verdeeld zijn). Daarnaast zijn er ook nog extra prijzen voor de deelnemers die op de 10e, 20e, 30e, 40e, 50e en 60e plaats eindigen. Men kan zelfs twee prijzen winnen, kom er maar eens om. Die laatste zin moet ook letterlijk genomen worden: als je er bij de prijsuitreiking niet bent, dan gaat je prijs naar iemand anders.

Na het toernooi begint het zomerprogramma, 6 weken lang of rapid of snelschaak (netjes om de beurt) met zowel per avond als voor het totaal klassement kleine prijsjes. Opgeven hoeft niet tevoren, zorg er gewoon om 8 uur te zijn, dan kun je meedoen.

Dan nog twee oproepen:
1.Kijk eens op de site van de HSB (haagseschaakbond.nl). Daar staat de nieuwsbrief van de HSB, niet alleen voor bestuursleden maar voor iedereen die aangesloten is bij de HSB. Men wil graag deelname aan een enquête, er is een nieuw bestuurslid nodig en er worden nog meer oproepen gedaan.

2.Over bestuursleden gesproken: misschien niet dit jaar, maar zeker volgend jaar heeft SHTV een aantal nieuwe bestuursleden nodig, denk er eens over na, voor info kun je altijd bij mij (of een ander bestuurslid) terecht.

Ratinglijst juli

Het is een rustige periode geweest op ratinggebied. De partijen die gespeeld werden hadden meestal de verwachte uitslagen volgens de berekeningen (herkenbaar in een stand in de kolom W-We). We tellen op dit moment maar liefst zes spelers met een rating van 2000+ en één is er uit die categorie geduikeld. Bijna vanzelfsprekend werden veel grote winsten geboekt door jeugdspelers, maar zelfs die waren minder spectaculair dan vorige keren en de senioren wonnen op dat gebied, al zijn die ook jong. Het record omhoog staat deze keer op naam van Tobias (+56), gevolgd door Rishit (+44) en Anders (+40). De grootste dalingen waren nog minder om over wakker te liggen: Ronald (-33), Eric (-31) en Robin en Ed (-26). Er komen de komende weken niet zo heel veel toernooien aan, maar vanaf juli barst het zomergeweld weer los.

In onderstaande lijst staan tussen haakjes de wijzigingen sinds de lijst van mei.

Twan van der Togt	2120	(+19)	Dhanesh Bajnath	1802	(+10)
Maarten Stolte	2026	(-9)	André Wagner	1802	(-)
Eduard van Dijk	2022	(+12)	Anders Ullnaess	1794	(+40)
Tobias Li-Behn	2016	(+56)	Armin Segger	1794	(-)
Thomas Alvares	2012	(+31)	Ben Spierings	1787	(-25)
Daniël van Loenen	2000	(+17)	Piet Sikkes	1780	(+2)
Maurice Hettfleisch	1991	(+31)	Jaco Arkesteijn	1772	(-6)
Robin van Leeuwen	1991	(-26)	Patrick Roeleveld	1764	(+11)
Hubert Schoen	1970	(+27)	Ryoga Okita	1764	(+14)
Ton Bodaan	1967	(+12)	Eric Alvares	1757	(-31)
Wouter Noordkamp	1964	(-4)	Martijn Hofstee	1739	(-13)
Peter Vorstermans	1948	(-7)	Steven Wink	1737	(-9)
Sander Pauw	1944	(-7)	Rishit Srivastava	1716	(+44)
Jesper Kool	1933	(-13)	Peter Lincewicz	1712	(-10)
Bart van den Bosse	1924	(+14)	Niels Engelen	1697	(+9)
Gert-Jan Willighagen	1921	(+16)	Zeyd Belouaer	1696	(+26)
Olav van Leeuwen	1920	(+23)	Frans Coers	1686	(-2)
Rik Pronk	1914	(-14)	Danny Lindhout	1680	(-8)
Karl Baak	1896	(+18)	Rob Dijkstra	1663	(-)
Theo Bovenlander	1890	(-1)	Jan Markus	1645	(+25)
Nao Okita	1888	(+9)	Ruud van Dijk	1644	(+2)
Bart Verbaan	1884	(-13)	Benjamin Boers	1642	(-9)
Maarten van der Vegt	1878	(+3)	René Weerts	1622	(-5)
Evert Baak	1877	(+8)	Peter Taanman	1619	(+19)
Meile Tamminga	1875	(+12)	Thijs Michels	1614	(-14)
Michael Fluegel	1870	(+25)	Simon Granet	1578	(+29)
Hans de Haan	1858	(-14)	Aad van der Sluijs	1571	(-30)
Ed Olvers	1848	(-26)	Rupsayar Aich	1564	(+32)
Shinsaku Okita	1840	(-20)	Ishak Zwartenberg	1561	(+10)
Evert Roeleveld	1812	(+14)	Ronald Herben	1553	(-33)
Jan Verheijen	1809	(+24)	Ivo Grondman	1243	(-11)

Haagse rapidcyclus (3)

Het laatste toernooi in de Haagse Rapidcyclus van 2025 was als gewoonlijk bij ons. Het was nog heel spannend hoeveel spelers er zouden mee komen doen, want een weekend waarin feestdagen vallen zijn moeilijk te voorspellen. Tot ongeveer 10 dagen voor de speeldag waren er nog maar 13 aanmeldingen, maar daarna gingen de sluizen open en stroomden ze massaal binnen. Met de twee grote kanshebbers voor de overwinning van de cyclus erbij bleef het spannend tot het einde. Alleen Jesper Kool leverde slechts een half puntje in (thuis-voordeel?) en wist moeilijk uitziende stellingen steeds weer naar zijn hand te zetten. Drie achtervolgers keken uiteindelijk aan tegen een fors gat. De prijzentafel was goed vol en maar liefst de helft van de deelnemers kon met een prijs naar huis.

		rat.	ptn	w.p.	SB
1.	Jesper Kool (SHTV)	2000	6.5	34.0	31.25
2.	Paul Boxebeld (-)	1900	5.5	33.0	24.00
3.	Bryan Habig (Utile)	2130	5.5	28.0	20.75
4.	Theo van Orsouw (HO)	1895	5.5	26.5	19.00
5.	Imanol Leorato (DD)	1938	5.0	31.5	19.75
6.	Richard Kraan (-)	2146	5.0	31.0	21.25
7.	Wouter Noordkamp (SHTV)	1987	5.0	30.5	19.00
8.	Philip Westerduin (RSR-IT)	1991	5.0	29.0	18.25
9.	Ton Bodaan (HSV)	1969	5.0	28.0	17.25
10.	Maurits Bons (HO)	1766	4.5	27.0	14.25
11.	Piet Sikkes (SHTV)	1780	4.5	25.0	12.75
12.	Rik Langeveld (V'burg)	1813	4.5	24.5	14.50
13.	Michael Fluegel (SHTV)	1991	4.5	24.0	13.50
14.	Gert Jan Willighagen (SHTV)	1921	4.0	31.5	15.50
15.	Ben Spierings (SHTV)	1787	4.0	23.5	11.75
16.	Jeffrey Hofland (S'mat W)	1796	4.0	23.5	10.00
17.	Aat van der Toorn (RSC-BP)	1806	4.0	23.0	9.50
18.	Erkan Karabulut (-)	1614	4.0	19.5	9.00
19.	Armin Segger (SHTV)	1846	4.0	19.0	8.50
20.	Ike Tjin a Lien (V'burg)	1727	3.5	28.0	10.50
21.	Maciej Gulinski (-)	1653	3.5	27.0	11.00
22.	Lothar van der Sluijs (DD)	1863	3.5	26.5	11.25
23.	Herman Arends (DD)	1824	3.5	26.5	10.25
24.	Pepijn Emmen (-)	1775	3.5	25.5	10.75
25.	Art Hoogendijk (Eras)	1672	3.5	23.5	7.75
26.	Paul de Freytas (Fian)	1889	3.5	23.0	7.75
27.	Cristiano Leorato (DD)	1809	3.5	21.5	8.75
28.	Oleg Nadrshin (DSC)	1897	3.0	27.5	9.25
29.	Edward Deen (3-Tor)	1696	3.0	24.5	7.00
30.	Menandro Abanes (R'wijk)	1787	3.0	23.5	7.25
31.	Bob Hoos (Fian)	1866	3.0	22.5	8.00
32.	Rowin Pennock (SHTV)	1575	3.0	19.0	6.50
33.	René Weerts (S'huis)	1733	3.0	19.0	5.00
34.	Sytze Krom (-)	1541	2.5	26.5	8.00
35.	Jonathan Jiao (CadIJ)	1797	2.5	26.5	6.75

36.	Martijn Hofstee (SHTV)	1739	2.5	25.0	6.25
37.	Lakshay Narasimhan (-)	1328	2.5	22.0	5.75
38.	Veadhavv Prabu (DD)	1423	2.5	21.0	6.00
39.	Rafael Jerald (HSVer)	996	2.5	21.0	4.75
40.	Maithili Bhaskarabhatla (Kral)	1511	2.0	26.0	5.00
41.	Zev Lesnik Oberstein (-)	1520	2.0	18.5	2.50
42.	Atharv Rajput (DD)	1326	2.0	17.5	1.50
43.	Oscar Jacobs (Sorgh)	1443	2.0	16.0	1.50
44.	Varsitha Palanisamy (-)	1160	1.5	19.5	2.50
45.	Kiarash Youzbashi (SHTV)	1152	1.5	15.0	1.50
46.	Jonathan Zhang (SHTV)	926	1.0	16.5	1.50

Van de 33 kanshebbers op een cyclusprijs deden er twee niet mee met het laatste toernooi, maar hadden al wel voldoende toernooien gespeeld om in de eindstand van de cyclus te worden vermeld. Dertien die nog een derde toernooi konden spelen deden niet mee en zo eindigde de cyclus met twintig namen.
De strijd om de hoogste eer ging dit keer tussen veelvuldig deelnemer Philip Westerduin en Richard Kraan. De eerste kon in voorgaande jaren vaak niet meer dan twee toernooien deelnemen, maar dit jaar vielen de data gunstiger voor hem. De ander deed voor het eerst mee en maakte grote indruk. Het laatste toernooi werd spannend, want de heren stonden exact gelijk en wie zou nu net dat halfje (of meer) weten te winnen? Het werd Philip Westerduin die zijn naam in de erelijst van cycluswinnaars ziet vereeuwigd.

Groep A (1901 en hoger)

Philip Westerduin (RSR-IT)	1966	17.5	(4 toernooien)
Richard Kraan (-)	2100	17.0	(4 toernooien)
Ton Bodaan (HSV)	1955	16.0	(4 toernooien)
Bryan Habig (Utile)	2045	15.0	(3 toernooien)

Groep B (1776 - 1900)

Rik Langeveld (V'burg)	1851	15.0	(3 toernooien)
Theo van Orsouw (HO)	1887	14.5	(4 toernooien)
Ben Spierings (SHTV)	1801	14.5	(4 toernooien)
Menandro Abanes (R'wijk)	1813	13.0	(5 toernooien)
Armin Segger (SHTV)	1794	13.0	(3 toernooien)
Aat van der Toorn (RSC-BP)	1819	12.5	(4 toernooien)
Bob Hoos (Fian)	1889	11.5	(4 toernooien)
Jaco Arkesteijn (DD)	1780	11.5	(4 toernooien)
Jeffrey Hofland (S'mat W)	1809	11.5	(3 toernooien)
Lothar van der Sluijs (DD)	1868	11.0	(3 toernooien)
André Wagner (SHTV)	1802	11.0	(3 toernooien)
Ike Tjin a Lien (-)	1821	10.5	(4 toernooien)

Groep C (1651 - 1775)

Maurits Bons (HO)	1772	13.0	(5 toernooien)
Herman Arends (DD)	1745	10.5	(4 toernooien)
Jonathan Jiao (Klim)	1744	9.5	(3 toernooien)

Groep D (t/m 1650)

Jan Willem van Capelleveen (DD)	1590	6.0	(3 toernooien)

Beter schaken

Bart Verbaan

Een van de dingen die ik doe om te proberen mijn capaciteiten op schaakgebied op peil te houden dan wel te verbeteren is heel veel tactische opdrachtjes maken. Zowel de puzzeltjes op schaaksite.nl als die op chess.com (een stuk beter dan de eerste), maar ook uit diverse boekjes.

Het draait in dit soort trainingen om patroonherkenning. Als je meer patronen herkent uit allerlei opgaven, dan kun je die kennis ook in je eigen partijen gaan toepassen.

Soms heb ik het idee dat het een beetje zin heeft. Zo kreeg ik in een vluggertje op internet het diagram wat hiernaast is afgebeeld. Zwart heeft net de dame van d8 naar c7 verplaatst (de dame stond op d8 immers aangevallen) en valt nu het paard aan.

Ik had hier al een aantal zetten op zitten azen. Een eenvoudige vraag: hoe maakt wit het direct uit?

In de stelling hiernaast is er niets tactisch te vinden.

Pionneneindspelen zijn echter ontzettend goed om te leren rekenen. Bij training van jeugd (maar uiteraard bij iedereen) mogen ze eigenlijk niet ontbreken. Je leert rekenen (en tijdens dat rekenen moet je wel van de stukken afblijven).

Wit is aan zet en wit staat gewonnen, hoe wint hij?

(Oplossingen op pagina 14)

Het is maar een spelletje

Wouter Noordkamp

Ik schaak intussen al heel wat jaren en vind het nog altijd opmerkelijk hoe verschillend schakers zijn in hoe serieus ze hun partij nemen en hoe ze vervolgens met een teleurstellend resultaat omgaan. Sommigen vinden het vooral belangrijk dat ze een mooie partij hebben gespeeld, of dat het gezellig was. Het resultaat doet er niet zoveel toe. Aan de andere kant van het spectrum staan de bloedfanatieke spelers. Voor de partij doen ze al of ze je willen verpulveren en bij een nederlaag zijn ze dagenlang niet te genieten. Ik denk dat ik zelf ergens in het midden zit. Het resultaat is wel belangrijk en als ik (door eigen toedoen) een knullige nederlaag heb geleden, kan ik daar wel even van balen, maar ben dan vooral boos op mezelf. Ik zal het niet zo snel op mijn tegenstander of de omgeving afreageren. Niet zoals die topvoetballers of -tennissers die na een nederlaag vol woede tegen een deur slaan of tegen een bankje trappen en zich vervolgens voor maanden blesseren.

De mooiste overwinningen zijn voor mij toch wel diegene waarna mijn tegenstander zich niet meer onder controle heeft. Gezien mijn speelstijl komt dat nog wel eens voor. Ik vraag me dan altijd af of anderen dit ook zo vaak overkomt. Een paar voorbeelden.

Wat er op een vorige club van mij gebeurde, was nog redelijk onschuldig. Er was daar iemand die vond dat ik er niks van kon en dat ook regelmatig liet weten. Hij had inderdaad een hogere rating, maar de onderlinge score was ruim in mijn voordeel. Partijen verliepen op twee manieren: of ik kwam geweldig te staan, waarna hij va banque ging spelen en daar nog regelmatig succes mee had. De andere optie was dat ik na een mislukte opening al vrij snel matig tot verloren stond, waarna mijn tegenstander vond dat het tijd was voor wat a tempo gallery play. En dan mis je wel eens wat, zodat ik vaak na een gemene truc alsnog won. Dit bevestigde natuurlijk alleen maar het beeld dat ik er niets van kon en het alleen aan hemzelf lag dat deze partij niet in de logische uitslag eindigde. Vaak kwam er dan nog wel een opmerking na afloop met als boodschap dat ik een knoeier was waar ik alleen maar om kon lachen.

Al iets minder was de tegenstander op een clubavond die ook de hele avond gewonnen stond, maar de beslissende klap maar niet uitdeelde om vervolgens in tijdnood ten onder te gaan. Daarna mopperde hij dat ik me moest schamen dat ik zo wilde winnen en dat hij bij zo'n club niet wilde spelen. En inderdaad verscheen hij vervolgens niet meer op de clubavond.

Maar vooral als je iemand niet kent, dus bij een min of meer serieus toernooi, heb ik de nodige opmerkelijke reacties meegemaakt. Een keer gooide mijn tegenstander met stukken na een nederlaag tegen mij. Maar dat was uit boosheid om het eigen spel en bovendien leek het mij per ongeluk door onhandige motoriek, dus dat telt niet echt.

Wel had ik ooit een aanvaring met een titelhouder op het NK snelschaken in Dordrecht. De formule was twee keer tegen elkaar met speeltempo 5+0. Ik trof een Duitse WGM met een veel hogere rating. Zij bereikte dan ook een toreneindspel met pion meer dat waarschijnlijk gewonnen was. Alleen had ik veel meer tijd. De Duitse boekte weinig vooruitgang. Volgens mijn idee van de schaaketiquette hoort een speler die geen enkele

winstkans meer heeft en alleen maar kan afwachten hoe lang de tegenstander het wil proberen, geen remise aan te bieden. En al helemaal niet als je dan ook nog 300 ratingpunten minder hebt. Ik bood dus geen remise aan, maar de tegenstandster deed dat ook niet. Wellicht zijn de gedragscodes onder topspelers anders en volstaat een knikje of ander gebaar om tot remise te komen, maar als dat zo was, wist ik niet hoe en ik had ook niets door. De tegenstander kwam niet met een remiseaanbod en uiteindelijk won ik op tijd waarna de WGM duidelijk ontstemd was. In de tweede partij gebeurde het omgekeerde: ik kreeg een beter tot gewonnen toreneindspel maar met minder tijd. Normaal gesproken reden om maar eens remise aan te bieden, maar gezien de voorgaande partij had ik het idee dat dit niet zo goed zou vallen. Ik ging dus maar door in de hoop een remisestelling te bereiken voordat de tijd om was. Dat lukte niet, maar op zich was 1-1 wel een goede afspiegeling van beide partijen. De Duitse ontstak echter in woede en voegde mij iets toe als 'dat komt er nou van als je zo onsportief bent.' Ik was me van geen kwaad bewust en liet het maar gaan. Maar iedere keer als ik haar op een toernooi zie, moet ik nog aan dit voorval denken. Of zij hetzelfde heeft of dat ik gewoon een onbeduidende speler was die ze al lang is vergeten en bovendien gewend is aan woede-uitbarstingen, ik weet het niet.

Iemand die ik nooit meer gezien heb, trof ik jaren terug op het Noteboomtoernooi. Deze persoon wist ik zo boos te maken dat hij woedend het toernooi verliet. Ook hier een speeltempo zonder increment. We bereikten een paardeindspel, waarbij ik met zwart alleen een paard had, maar nog maar een minuut bedenktijd en wit had een paard en randpion. De koningen stonden ver weg, maar het paard hield de pion voorlopig onder controle. Wit speelde a tempo allemaal doelloze zetten en leek alleen maar bezig mij door de vlag te jagen. Ook zijn houding achter het bord straalde dat uit. Ik was het zat en besloot in strijd met de etiquette toch maar eens remise aan te bieden. Dit werd zonder iets te zeggen afgeslagen door de volgende zet extra krachtig uit te voeren en op de klok te meppen. Nou kun je met een speeltempo zonder increment de wedstrijdleider erbij halen en claimen dat de tegenstander alleen maar op tijd speelt en geen poging doet om op het bord te winnen. Maar intussen had ik door hoe ik mijn koning bij de witte randpion kon krijgen, waarna het echt remise was. Ik besloot nog maar wat zetten te doen, claimen kon altijd nog. De witspeler leek langzaam door te krijgen dat de stelling op het bord zich onafwendbaar richting remise bewoog. Hij begon na te denken. En nog langer te denken. De zetten kwamen een stuk trager en mijn plan was duidelijk, dus ik besloot nog maar wat langer zonder wedstrijdleider te blijven zetten. Wits bedenktijd nam zienderogen af en toen gebeurde het ongelofelijke: wits vlag viel. Waarop de witspeler de legendarische woorden sprak 'Nou oké, remise dan maar'. Ik had me flink zitten ergeren en besloot dat dit gedrag toch echt niet kon en ik had bovendien de spelregels aan mijn zijde. Op mijn antwoord 'Remise? Dat dacht ik niet, je vlag is gevallen, dus ik heb gewonnen', naderde wit al het kookpunt en gaf aan dat je met alleen een paard niet mat kunt zetten en dat het dus remise was. Maar ja, met nog wat wit materiaal zijn er stellingen te verzinnen waarbij je met alleen een paard toch mat zet. Zeker met een randpion zijn daar ook verschillende studies over. Natuurlijk zou dit nooit op het bord komen, maar het gaat om de theoretische mogelijkheid. Dus alsnog de wedstrijdleider erbij. Ik kreeg natuurlijk gelijk, waarop de witspeler ontplofte en zei dat hij nooit meer op dat toernooi wilde spelen. De volgende ronden was hij er inderdaad niet meer bij.

Hoewel de toevoeging van het increment het aantal conflicten volgens mij behoorlijk heeft gereduceerd, kan er nog steeds wat misgaan. Bij een rapidtoernooi met increment,

waar de snelschaakregels golden (in die tijd: onreglementaire zet leidt tot verlies), trof ik iemand die ik vanaf het begin van de partij al niet mocht. U kent het wel, je niet voorstellen bij het begin van de partij, slap handje, sowieso niks zeggen, in de opening de zetten al op het bord knallen voordat je zelf de klok in hebt kunnen drukken en ook helemaal uitstralen dat die prutser aan de andere kant van het bord even vermorzeld moet worden. Ik kan nogal slecht tegen dat soort mensen en zat me flink te ergeren wat niet beter werd omdat hij wel echt goed speelde. In ieder geval een stuk beter dan ik. Op een gegeven moment kon hij met een pion promoveren. Hij schoof de pion naar de achterste rij en drukte de klok in. Nou vind ik dat sowieso al irritant. In stap 1 leer je al dat je de pion moet vervangen door een ander stuk en zoveel moeite is dat niet. Maar het is dus ook gewoon een onreglementaire zet. Tegen een speler die zich normaal gedraagt, laat ik dat altijd gaan, maar nu zat de ergernis zo hoog dat ik een onreglementaire zet en daarmee de winst claimde. Ook hier een ontploffende tegenstander, wedstrijdleider erbij, gelijk gekregen en het toernooi werd vervolgd met een speler minder.

Overigens zag ik laatst op een toernooi een actie die nog een graadje erger was. Tegenwoordig leidt een eerste onreglementaire zet niet meer tot verlies, maar tot tijdscompensatie. Pas bij een tweede onreglementaire zet verlies je de partij. Een niet nader te noemen titelhouder stond totaal gewonnen, had al mat in 1 gemist in een dame-eindspel en promoveerde met nog meerdere minuten op de klok met een pion: f7-f8 en klok ingedrukt. De tegenstander claimde een onreglementaire zet en gaf zichzelf er een minuut bij. Ondertussen had de witspeler een extra dame gevonden, de witte pion werd teruggezet op f7 en de partij ging verder. Wit zette de nieuwe dame op f8 en drukte de klok in. Waarop zwart de winst claimde omdat de witte pion nog op f7 stond en deze zet dus weer onreglementair was. Ik moet zeggen dat de zwartspeler wel behoorlijk boos was, maar zich nog aardig wist te beheersen. Dit zou denk ik zelfs mij te ver gaan om te claimen. Of ik moet wel een enorme hekel aan iemand hebben.

Je tegenstander boos maken kan ook zonder het reglement in de hand. Laatst speelde ik bij een rapidtoernooi een partij die de inspiratie vormde voor dit stukje. Halverwege de partij ging het niet meer zo lekker. Mijn stukken stonden klem, wit stoof met zijn koningsvleugelpionnen naar voren en een nederlaag leek onafwendbaar, zeker toen ik een toren moest geven. Alleen mijn dame deed nog een beetje mee. Omdat de witte koning nogal onbeschermd stond, hoopte ik nog wat op eeuwig schaak. De witspeler ging steeds sneller spelen en sloeg ook steeds harder op de klok. Er ging nog een loper van mij af, maar die deed toch niets, dus dat maakte niet veel uit. Terwijl wit harder en harder mepte op de klok en met steeds meer kracht zijn zetten uitvoerde, sloeg bij mij de ergernis weer toe. Ik besloot nog maar wat door te rommelen. Wit gaf zomaar een paard weg, maar echt relevant was dat niet. Met voor mij een dame en ver opgerukte pion – en o ja, een paard op c7 dat een soort van bescherming bood voor mijn koning die van e8 naar b6 was gelopen – leek er weinig meer te beginnen. Wit miste een simpele kans op dameruil, liet zijn paard aan de rand staan en leek met nog meer dan 5 minuten bedenktijd totaal niet meer bezig met hoe hij op het bord moest winnen. Alleen maar meppen op de klok en woeste zetten uitvoeren. Uiteindelijk besloot hij zijn toren, die de koning nog beschermde tegen al te veel schaakjes, erbij te halen om mat te gaan zetten. Maar toen had ik dus ineens een paar schaakjes. De witte koning werd het bord over gejaagd. Wit wilde uit de schaakjes lopen, maar dacht nog steeds niet na en keek dus niet hoe dat het beste kon en zo kwam de witte koning op c3 terecht. Toevallig stond het paard op c7 eventjes niet gepend, dus ik was blij er een tweede stuk met schaak bij te

kunnen halen. Ik speelde Pc7-d5, keek even naar de stelling en zag toen dat het mat was. De witspeler had iets meer tijd nodig en realiseerde zich dat toen ook. 'Je had op moeten geven, dit was erg onsportief', was de eerste reactie. Het leek me beter maar niks te zeggen, maar toen hij het maar bleef herhalen, merkte ik toch maar op dat er toch wel kansen bleken te zijn. Na nog wat gemopper over onsportiviteit, waagde ik het ook nog op te merken dat hij ook niet zo op de klok had moeten meppen. Nou toen waren de rapen gaar. Het was een schande wat ik deed en heel erg onsportief en hoe durfde ik zo te spelen. Ik haalde mijn schouders maar op. De witspeler ging overigens wel gewoon verder met het toernooi en zat enkele ronden later eindeloos een kansloos eindspel met paard tegen toren en paard en allebei wat pionnen door te spelen. Ik besloot er maar geen opmerking over te maken.

Ligt het dan altijd aan de ander? Misschien niet. Ook al jaren geleden speelde ik een snelschaaktoernooi in Amsterdam. Ook 5+0. Met weinig tijd tikte ik mijn a-pion van het bord. Ik dook onder tafel, kon hem niet vinden en besloot maar door te spelen. De tegenstander claimde geen onreglementaire zet. Enkele zetten later zette ik mat, net binnen de tijd. Met dank aan de open a-lijn waardoor mijn toren beslissend kon ingrijpen ...

Oplossingen Beter schaken

In de eerste stelling had u het mat in twee uiteraard al lang gezien (hoop ik).
Wit offert de dame met **1. Dxe6†**, zwart kan niets anders dan **1. …fxe6** en wit kan mat geven met **2. Lg6**
Altijd leuk: winnen met een dameoffer.

De tweede stelling is wat lastiger. Er zijn in principe drie zetten die in aanmerking komen:
1. Kc6 zwart speelt **1. …a5 2. bxa5** (na 2. Kxb5 axb4 3. Kxb4 is het remise) **b4 3. a6 b3 4. a7 b2 5. a8D b1D** en ook dit is remise;
1. Kb7 en weer speelt zwart **1. …a5 2. axb5** en je krijgt eenzelfde soort variant en weer remise;
1. Kb8! als zwart nu weer **1. …a5** speelt luidt de variant als volgt: **2. bxa5 b4 3. a6 b3 4. a7 b2 5. a8D** met schaak en wit houdt de zwarte pion makkelijk tegen. Als zwart op de eerste zet **1. …a6** speelt, doet wit Kc7! met de dreiging Kb6 met de winst van de 2 zwarte pionnen en de partij, terwijl op weer a5 wit als eerste en (belangrijker) met schaak promoveert.
Zo zie je maar, één veldje verschil kan het verschil tussen winst en remise (en in andere gevallen zelfs verlies) zijn.

Gelezen

Tien redenen waarom uw autistische kind nu moet leren schaken

Ah, schaken. Het spel der koningen ... en Aspies.

Nu, voordat ik begin, verwacht ik dat een paar lezers de volgende redenen zullen bedenken waarom hun autistische kind niet kan leren schaken.

1. Oh, hij gooit het bord gewoon door de kamer als hij verliest.
2. Oh, ze zal er het geduld niet voor hebben.
3. Oh, hij heeft niet de hersens om er echt goed in te worden.
4. Oh, ze zal het saai vinden.

Mijn antwoorden zijn als volgt:

1. Schaken is geen impulsief spel. Dat is waarschijnlijk de reden waarom ik tientallen autistische kinderen heb lesgegeven en dit nog nooit heb zien gebeuren.
2. Geduld wordt gekweekt. Schaken laat het groeien.
3. Lees de onderstaande punten en je zult zien dat hij niet goed hoeft te zijn om de echt belangrijke lessen te leren.
4. Als ze dat doet, toegegeven - het is niet voor iedereen weggelegd. Maar laat haar het ervaren voordat je de beslissing voor haar neemt.

Dus laten we nu met het artikel beginnen.

Weet je dat cliché dat mensen graag zeggen over games die ze leuk vinden? Iets in de trant van "voetbal is niet zomaar een spel"? Nou, ik kan dit met zekerheid zeggen. **Schaken is echt niet zomaar een spel.**

Staat mij toe dat te onderbouwen. Na mijn ervaringen met:

- Het leiden van zestien schaaktoernooien in zes verschillende scholen (zowel openbaar als speciaal);
- Een tijdje aanvoerder zijn van het eerste team van mijn plaatselijke club (en bijna promoveren);
- Een toernooi winnen met een hoofdprijs van £ 500 en tweede worden in een heleboel andere;
- Spelen tot in Gibraltar en Zuid-Duitsland;
- En (de belangrijkste) het aanleren van een hoop denkvaardigheden aan honderden kinderen en ze daardoor volwassener zien worden.

Mijn conclusie is deze.

- Schaken is een denkproces.
- Schaken is de discipline van het nemen van verantwoordelijkheid voor zowel de goede als de slechte keuzes die je maakt.
- Schaken is de vaardigheid om je acties door te denken, totdat je er zeker van bent dat je absoluut de juiste beslissingen neemt.

- Schaken is een impuls voor het zelfvertrouwen van degenen die van nature niet goed zijn in andere dingen.

Schaken is ook een kans om iemand te slim af te zijn die drie keer zo oud is als jij, zonder zelfs maar met ze te hoeven praten.

Dit artikel beloofde je tien redenen. Laten we beginnen.

Ik vroeg me wel even af of ik 'autistisch' in de titel moest zetten. Net als bij het artikel over het opgroeien met autisme kan dit zijn geschreven voor jongeren in het spectrum, maar veel van het advies is van toepassing op meer dan één subgroep van kinderen.

1: Schaken zorgt ervoor dat je acties begrijpt en gevolgen

Ik vertel jongeren altijd dat schaken twee ongeschreven regels heeft. Het zijn misschien geen letterlijke regels, maar je moet wel gek zijn om ze niet te volgen.

Regel nummer één: heb altijd een reden achter elke zet die je doet.

Regel nummer twee: denk altijd, altijd 'als ik dit doe, wat gaat er dan gebeuren?'

Je staat versteld hoe goed deze regels van toepassing zijn op het echte leven. En voor kinderen met autisme kunnen deze lessen extra nuttig zijn.

Ik herinner me een bepaalde 11-jarige op een bepaalde school die mensen op de speelplaats sloeg. Niet omdat hij een slechte jongen was, maar omdat hij geen andere manier wist om met frustratie om te gaan. Toen leerde hij schaken. Hij won al snel ook de prijs voor 'meest gevorderde speler'. Opvallend genoeg stopte hij daarna met het slaan van mensen.
Waarom? Omdat hem het denkproces was geleerd van "**als ik dit doe, wat gebeurt er dan?** Als ik deze actie onderneem, wat zullen de gevolgen zijn?"

2: Schaken leert je verantwoordelijkheid te nemen

Ik hou van Monopoly. Ik hou van Cluedo (Clue voor Amerikaanse lezers). Ik ben dol op kaartspellen, waaronder Magic: The Gathering. Maar ze hebben allemaal één grote fout gemeen. Ze zijn allemaal afhankelijk van waarschijnlijkheid. In elk van deze spellen kun je pech de schuld geven. Bij schaken kan dat niet.
Een van mijn favoriete dingen van schaken is dat je voor alles verantwoordelijk bent. Je plukt de vruchten van elke goede beslissing die je neemt en er is niemand anders die de schuld kan krijgen van de slechte beslissingen die je neemt.
Ja, schakers zeggen dingen als "je had geluk dat je remise maakte", maar geluk bestaat niet echt in het schaken (tenzij je slechte beslissingen van je tegenstander 'geluk' noemt, ook al is het vanuit hun perspectief zeker geen geluk). Schaken is volledig gebaseerd op bewuste keuzes en dat leert je veel over hoe je de goede kunt maken.

Ja, goede beslissingen veranderen alles

En hoe verhoudt dit zich tot autisme, in tegenstelling tot kinderen in het algemeen? Welnu, zoals de meeste van deze punten, geldt het voor zowel autistische als niet-autistische.
Dat gezegd hebbende, in mijn ervaring in het onderwijs is het heel gemakkelijk om kinderen met speciale behoeften mee te nemen en het onbewust met de paplepel in te geven. Soms, wanneer jongeren op hun eerste dag in onze speciale school kwamen, werd het binnen enkele minuten duidelijk dat alles op de basisschool voor hen was gedaan ... in die mate dat sommige 11-jarigen zelfs zouden wachten op een medewerker om een pen voor hen uit hun etui te halen.
Ik wil graag duidelijk zijn dat TA's [onderwijsassistenten - red.] absolute redders in nood zijn in de klas en (ondanks wat de regering zegt om hun bezuinigingen te rechtvaardigen) ze veranderen het leven van jongeren met leermoeilijkheden. Maar het is triest als een school niet de verhouding steun/onafhankelijkheid goed krijgt.
Intussen is schaken een gebied waar je je beslissingen helemaal alleen neemt en je verantwoordelijkheid neemt voor je eigen acties. Die kennis alleen al schudt je hersenen wakker. Het zorgt ervoor dat je taken benadert met een gevoel van echte onafhankelijkheid en moedigt je aan om zelf je pen uit je etui te halen.

3: Schaken geeft je zelfvertrouwen en versterkt je eigenwaarde

Ik ontdekte voor het eerst de schaakclub van mijn dorp toen ik werkloos was, na een cursus lesgeven die mijn gevoel van eigenwaarde onthoofdde en (ondanks de geweldige inspanningen van verschillende stagescholen, waaronder Ash Lea) heeft mijn gevoel van eigenwaarde volledig verwijderd.
Daar zit een lang verhaal achter, maar laten we zeggen dat ik in de steek werd gelaten door veel professionals die ik vertrouwde. En toen wist ik niet eens van mijn Asperger. Ik dacht gewoon dat ik slecht was in dingen en dat het mijn eigen stomme schuld was.
Toen werd ik lid van de schaakclub en ontmoette ik verschillende mensen die al langer

schaakten dan ik leefde. De helft van hen had ik geen kans om te verslaan, maar de helft wel. (Dat alleen al was een behoorlijke impuls voor het gevoel van eigenwaarde.)
De club heeft een jaarlijks kampioenschap en in mijn eerste jaar daar werd ik vierde. Het jaar daarop won ik een aparte trofee voor beste competitieprestatie. Dit jaar heb ik eindelijk voor het eerst het clubkampioenschap gewonnen.
Natuurlijk, ik was gedurende veel van deze periode werkloos. En maatschappelijk ontoereikend. En vrijgezel. En therapie krijgend voor angst. En erachter komen dat ik autistisch was, wat even duurde voordat ik daar vrede mee had.
Maar wat maakt het uit? Het winnen van schaakpartijen herinnerde me er veel aan dat ik niet helemaal nutteloos was. Het heeft me zelfs geleerd dat mijn autisme een verborgen superkracht was.
En als je niets anders doet dan partijen verliezen? Dan leer je ervan. Een ander groot voordeel van schaken is dat **zelfs als je verliest, aan het einde van het spel ben je nog steeds een betere speler** (zolang je de wijsheid hebt om van je fouten te leren).

4: Schaken leert je om je beloningen te verdienen

Als achtjarige was mijn grootste schaakrivaal mijn oom Douglas (die, irrelevant maar geweldig, de trombonist was uit de oude Lurpak-advertenties. Serieus, een van zijn trombonestudenten maakte verder de reclame.)
We speelden elke keer tegen elkaar als we elkaar ontmoetten. En hij versloeg me altijd, altijd, **altijd**. Hij kende geen enkele genade. Er zijn volwassenen die hun kinderen af en toe laten winnen, om hen aan te moedigen. Mijn oom had een veel hardere (maar meer effectieve) manier om me aan te moedigen om te leren.
Persoonlijk, hoewel ik dat destijds nooit vond, ben ik heel blij dat mijn oom meedogenloos en compromisloos was op het schaakbord. Hij dwong me om te leren. Toen hij me leerde mijn vaardigheden te verbeteren, luisterde ik absoluut. En toen ik hem op twaalfjarige leeftijd eindelijk versloeg, wist ik zeker dat ik het verdiend had. Het voelde geweldig om hem die dag te verslaan.
Als docent had ik precies dezelfde instelling. Ik wilde dat de kinderen goed genoeg waren om me te verslaan, maar ik liet het nooit toe. Ze moesten het wel verdienen. En omdat ik ze liet leren, hebben sommigen van hen me echt verslagen. Eerlijk, bedoel ik. Een van hen versloeg me zelfs op de allerlaatste dag van het zesde jaar. Zijn laatste uren van de basisschool en hij versloeg eindelijk meneer Bonnello. Wetend dat het een echte overwinning was en zeker wetend dat hij het succes verdiende.

5: Schaken leert je geduld

Zoals ik in het begin al zei, is schaken geen impulsief spel. In feite heb je bij het schaken twee opties:

1. Rustig nadenken over je opties.
of
2. Verliezen.

Veel van de grootste successen die ik met schaakclubs heb gehad waren met de impulsieve kinderen. Het duurde niet lang voordat ze de relatie tussen impulsiviteit en verliezen ontdekten. Of tussen het dubbel controleren van hun zetten en winnen. Ze leerden al

snel dat een volle minuut de tijd nemen om na te denken over hun zet betere resultaten opleverde dan vijf seconden. Het is niet verwonderlijk dat ze die filosofie ook buiten het schaakbord begonnen toe te passen.

6: Schaken dwingt je om het oogpunt van de ander te zien

Wel, deze is echt van toepassing op autistische kinderen. De derde ongeschreven regel van het schaken is deze:
Regel nummer drie: waarom deden ze dat in hemelsnaam?

Als het niet jouw beurt is om te zetten, zijn er twee manieren waarop je je tijd kunt besteden. De bedoelingen van de tegenstander voorspellen of gewoon afwachten tot het jouw beurt is. Raad eens welk denkproces tot winnen leidt?
Schaken leert je na te denken over de motieven van de ander, zijn doelen en zijn plannen. Die les geleerd hebbend aan het schaakbord, is het nu het eerste waar ik aan denk als ik met een andere persoon praat. Het heeft me veel geholpen bij het leren diplomatiek te zijn **en** hoe je kunt voorkomen dat je wordt misleid door oneerlijke mensen. Als je kind worstelt met het oogpunt van anderen, of vergeet er zelfs maar rekening mee te houden, kan dit een belangrijke reden zijn om ze schaken te leren (of elk ander spel waarbij beslissingen moeten worden genomen).

7: Schaken leert je hoe je met falen moet omgaan

Het volgende verhaal was een van de echte hoogtepunten van mijn tijd in het onderwijs.

Toen ik voor het eerst een schaakclub voorstelde op een speciale school, trokken een paar mensen bezorgde gezichten en gaven me de 'het-gooien-van-het-bord-tegen-de-muur-als-hij-verliest'-waarschuwing. Gelukkig had ik tegen die tijd al les gegeven aan autistische kinderen en kinderen met gedragsproblemen bij mijn reguliere schaakclubs, dus ik was er redelijk zeker van dat het hier ook niet zou gebeuren. Wat er gebeurde, verbaasde me helemaal.
We hadden twee studenten die niet goed samenwerkten. Ik noem ze "Matches" en "Powder Keg". Matches was het soort jongen waar je van houdt en waar voor duimt, ook al neemt hij onverantwoordelijke beslissingen. Zoals het opfokken van mensen, omdat het grappig is. Powder Keg had autisme en leerproblemen en ontplofte heel gemakkelijk. Matches was slim genoeg om dit te herkennen.
Toen het tijd werd om tegen elkaar te spelen, beiden met een echte kans om het toernooi te winnen, waren de mensen nerveus. Deze jongens waren al eerder gewelddadig tegen elkaar geweest. Maar ik keek toe hoe deze twee getroebleerde tieners tegenover elkaar zaten, hun neuzen twee voet [61 centimeter - red.] van elkaar, met letterlijk niets ertussen behalve een schaakbord ... en ze waren rolmodellen. Ja, **rolmodellen**. Ik kan er eerlijk gezegd geen betere term voor bedenken.
De wedstrijd was een absolute kraker. Maar aan het eind verloor Powder Keg en verdwenen zijn kansen om het toernooi te winnen. Matches, van alle mensen, had zijn kans op succes weggenomen. Maar Powder Keg begreep, ondanks zijn autisme, dat het niets persoonlijks was. Dus ik keek, gespannen, toe terwijl hij Matches de hand reikte en zei "goed gespeeld" met een eerlijke glimlach. Absoluut ongelooflijk.

(Oh, en als een kind een wedstrijd tegen mij verliest, vraag ik ze altijd meteen welke les ze eruit trekken. Als ze iets constructiefs van het verlies leren, is het het altijd waard geweest. En dat weten ze.)

8: Schaken vermindert angst

Soms, als er veel op het spel staat en je weet dat één slechte zet je de partij zal kosten, kan schaken zenuwslopend zijn. Erg zenuwslopend.
Maar weet je wat? Dat is geen echte angst. Dat is gewoon spanning. Zoals veel te veel autistische mensen heb ik last gehad van angst en ik ken persoonlijk het verschil. Angst voelt als een totaal verlies van controle. Angst omvat dingen die niet eens verbonden hoeven te zijn met de realiteit. Angst betekent je landkaart verliezen en niet eens weten welke kant het noorden is.
Schaken is een landkaart recht voor je neus. Het enige wat je hoeft te doen is hem te lezen. En als je hem tien keer moet lezen, kun je hem tien keer lezen. Je kunt zelfs controleren of je angsten rationeel zijn door te kijken of ze logisch zijn op het bord. Bij schaken weet je of je je zorgen maakt om goede redenen.
Het belangrijkste is dat ik heb ontdekt dat een essentieel onderdeel van het overwinnen van angst voelen is dat je dingen onder controle hebt. Het is erg geruststellend om te weten dat je echt iets in te brengen hebt. Bij schaken, met of zonder de spanning, **is het spel aan jou om te beheersen**.
Zelfs als je verliest, is de partij verloren door jou. Het is niet verloren gegaan door omstandigheden buiten je controle. En zelfs dat is belangrijk.

9: Schaken helpt je vrienden te maken

En niet alleen door lid te worden van je plaatselijke club (hoewel ik dit uit persoonlijke ervaring zou aanraden). Ik zag kinderen in zowel reguliere als speciale scholen in de pauzes met elkaar beginnen te praten, die elkaar nooit spraken tot ze elkaar tegen het lijf liepen in de toernooien. Het hebben van een gemeenschappelijke interesse is een goede manier om een vriendschap te beginnen - en een gemeenschappelijke basis met

schaken is net zo'n goed uitgangspunt als alle voor diegenen op je school.
Dit was een heel kort punt, dus laat me het uitbreiden met dit grote toernooischema dat ik heb ontworpen voor een schaaktoernooi op een basisschool. Er waren **veel** mogelijkheden om nieuwe vrienden te ontmoeten.

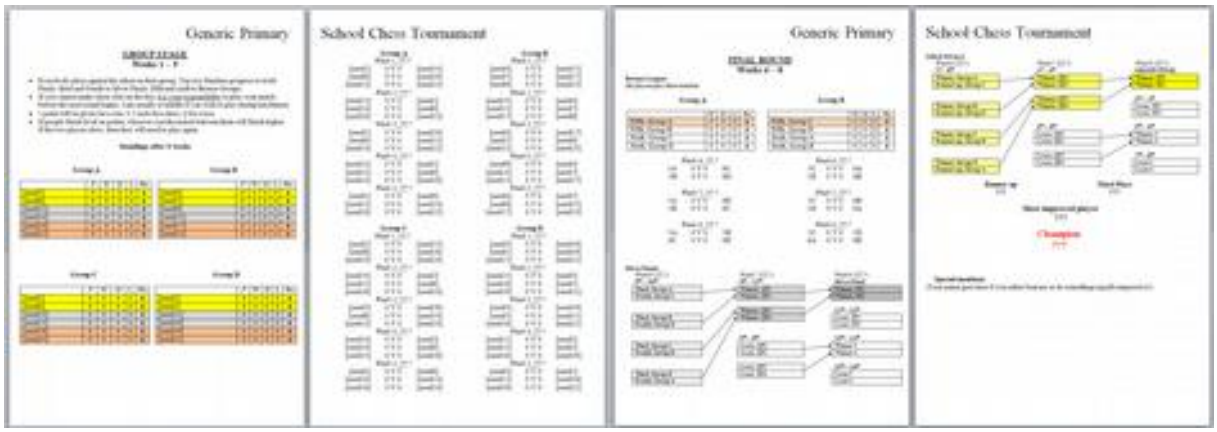

Dit toernooi MOEST precies 24 spelers hebben, MOEST precies acht weken duren en MOEST zo gestructureerd zijn dat niemand werd uitgeschakeld en er was altijd wel iets om voor te spelen. Als je denkt dat dit complex is, moet je degene zien die ik voor 32 concurrenten heb ontworpen.
(Klik voor een afbeelding op volledige grootte, als je geïnteresseerd bent.)

10: Schaken kan je innerlijke genialiteit blootleggen

Een paar stoelen verwijderd van Matches en Powder Keg zat een veertienjarige autistische jongen die met alles worstelde. Ik had maandenlang medelijden gehad met deze jongen - academisch worstelde hij met elk onderwerp, sociaal worstelde hij op de manier waarop veel autistische jongeren dat doen en hij had ook niet veel hobby's of interesses.
Toen hij interesse toonde in schaken, behandelde ik hem op dezelfde manier als ieder ander: ik leerde hem hoe de stukken gaan en het concept van schaakmat (plus de drie ongeschreven regels) en bood hem vervolgens een plaats in het toernooi aan.
Niet veel weken later zag ik hem tegenover een andere student spelen - in een toernooipartij, dus ik kon niet ingrijpen - en hij had alleen een koning en een toren tegen de eenzame koning van zijn tegenstander.

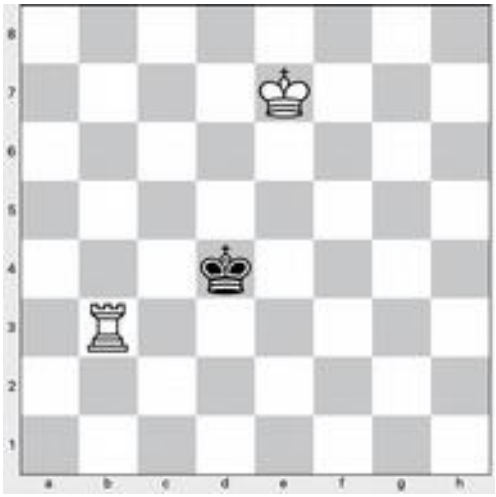

Dus, hoe win je?

Het is mogelijk om schaakmat te staan met die stukken, maar het is niet intuïtief. Het moet geleerd worden hoe je het moet doen.
Oom Douglas moest het me leren. Ik moest honderden basisschoolkinderen lesgeven. Inclusief de zeer slimme, die op weg waren naar het gymnasium een paar maanden later. En tenzij je hebt geleerd hoe je het moet doen, zal het spel onvermijdelijk eindigen als een gelijkspel.
Die dag keek ik met absolute verbazing toe hoe deze jongen naar het bord keek en berekende hoe het moest.

Het kennen van de eindpositie is al lastig genoeg, maar het echt moeilijke deel is het dwingen van de tegenstander naar de rand van het bord als ze daar niet heen willen. Maar hij deed het. Hij kreeg schaakmat en een dikke knuffel van mij. Na schaakles te hebben gegeven aan honderden jongeren was de eerste persoon ooit die het mat met koning-en-toren uitwerkte een autistische tiener met leerproblemen.
Ik zag hem de week erna spelen en hij was begonnen met het opzetten van vallen voor zijn tegenstanders. Hun zetten voorspellen en de beslissingen die ze zouden maken.
Ik had schaken jonge mensen zien veranderen, maar nog nooit zo snel.
In een parallel universum had hij er nooit voor gekozen om te leren schaken en kreeg hij nooit die enorme impuls van het gevoel van eigenwaarde. In dat universum ontdekten we nooit zijn geniale kant.

Tot slot:

Ik denk dat mijn conclusie hier eigenlijk voor de hand ligt. Als u denkt dat uw kind (autistisch of niet) behoefte heeft aan:

1. Acties en gevolgen begrijpen
2. Verantwoordelijkheid nemen voor hun daden
3. Meer zelfvertrouwen
4. Het plezier om iets briljants te verkrijgen
5. Geduld en een mooie grote concentratiespanne
6. Rekening houden met de inzichten van anderen
7. Leren hoe je positief kunt verliezen
8. Minder angstig te zijn
9. Meer vrienden
10. Een mogelijke verborgen vaardigheid te ontdekken,

Geef ze dan een schaakbord. Zelfs als ze nooit goed worden in het spel, kunnen ze je verrassen met hoe snel ze die vaardigheden voor het leven oppikken.

Chris Bonnello / Captain Quirk

P.S.- Wanneer ze verliezen, zeg dan nooit: "Maak je geen zorgen, het is maar een spel." Dat is erger dan vloeken!

Chris Bonnello is een nationaal en internationaal spreker over autisme, beschikbaar om lezingen en trainingssessies te leiden vanuit het perspectief van een autistische ex-leraar.

(Geplaatst op 24 mei 2015 in Autisme/Asperger's, Education, Growing Up)

De originele Engelse tekst kan hier gelezen worden.

Zomeragenda

donderdag 24 juli t/m donderdag 28 augustus
SHTV zomercompetitie (rapid en snelschaken; zie kalender website)

zaterdag 5 t/m zondag 13 juli
13e Science Parktoernooi (Amsterdam)

zaterdag 12 t/m vrijdag 18 juli
51e NK Veteranen/Senioren en open toernooi (Dieren)

dinsdag 22 t/m woensdag 30 juli
Open Kampioenschap van Nederland (Dieren)

zaterdag 2 augustus
12e Santpoortse kroeglopertoernooi

donderdag 31 juli t/m woensdag 6 augustus
Open Nederlands Jeugd Kampioenschap (Dieren)

zaterdag 3 t/m zaterdag 10 augustus
27e HZ University of Applied Sciences Schaaktoernooi (Vlissingen)

vrijdag 29 augustus, maandag 1 en vrijdag 5 september
75e Druivenschaaktoernooi ('s-Gravenzande)

zondag 24 augustus
Kroeg & Loper (Leiden)

donderdag 4 september
Algemene Ledenvergadering

donderdag 11 september
Start nieuwe seizoen